

РАБОТНИКЪ

(LE TRAVAILLEUR)

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

ЦѢНА:

мѣс. 1 л. 25 ст., 6 м. 2 л. 50, 1 г. 5 л.

Въ странство: 7 лева.

Абонамента се предплаща.

10 стотинки всѣки номеръ

ВСИЧКО, ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО ВѢСТНИКА, СЕ ИСПРАЩА

ДО РЕДАКТОРА *Н. ХР. ГАБРОВСКИ.*

ТЪРНОВО.

АБОНИРАНИЕТО СТАВА:

Търново, у редактора

и въ печатницата „Работникъ“

Конституцията измѣнена.

Всичко е вече свършено. Конституцията — тази едновременно свята и на „народно-либералната партия“ е вече окастрена и измѣнена. Измѣнената не отъ консерваторитѣ, които на тѣхъ властующата днесъ фракция „народно-либералната партия“, го преди нѣколко години водеше енергична, най-распалена борба противъ „чернитѣ души“, противъ „интелигитѣ на народнитѣ правдини“, тогава посѣгнаха върху тѣхъ свята и непокѣтната Конституция. Днесъ тия сжичитѣ „либерали“ отсѣкоха и исхвърлиха на мина а нейнитѣ най-важни, най-ценни членове, които горѣ-долу антираха политическитѣ права на мнозинството — работното население и за защитата на които тѣ бяха своята сжществувание ка- дилска либерална партия. Да разказваме какъ се извърши окастриването на народнитѣ права? Ний ще оставимъ това за идущия брой — въ настоящия дневникъ на нашия работникъ, а сега ще сподѣлимъ нѣкои си впечатления и размисли съ читателитѣ.

Въ вчерашното заседание стана бърза ржка първото четение на ескиса за измѣнението на Конституцията. За по-големо удеснение събрание избра една 44 членна коммисия, която да се произнесе за Сѣху предлаганитѣ измѣнения и да ги представи заедно съ своитѣ аргументи на одобряване отъ Великото съборно Собрание. Днесъ, 14 Май, изатъ коммисия набързо докладва на ний по членъ „неприкосновенния вѣтъ“ „конопроектъ“ на правителството ритие прие съ единодушно гласуване ржи г-да представителитѣ. Никакви напрежждения и разисквания, никак- сия е почти възражения, никакви пар- тентарни борби не ставаха при лаванието на тоя толкова важенъ просъ. Господа представителитѣ, които като единъ човѣкъ, едино- душно одобряваха това, което имъ предлагаше. Никдѣ въ свобод- нѣ държави не сжествува та- каво единодушие, или по-точно „еднодушие“ къмъ измѣняването на основния законъ на страната, къмъ ратичаванieto правата на мно- ството.

Но какво говоримъ — противъ ний отъ измѣненията въстана само

„единъ“ и тоя „единъ“ бѣше пред- ставителъ г. Цвикю, извѣстенъ на нашитѣ читатели по своитѣ „патри- отически“ подвизи въ разни вре- мена и мѣста. Той се иска за противъ измѣнението на 86 чл. отъ Консти- туцията, като доказваше, че у насъ ще се развие чокойдукъ, ако се намали числото на народнитѣ пред- ставители. Малцинството ще управ- лява мнозинството. Съ своя лице- меренъ демократизмъ той очудваше непосветенитѣ слушатели въ мас- кированата игра, даже и президентъ министа, г. Стамболовъ намѣри за нужно да обори възраженията на своя мнймъ противникъ за да види публиката, че и у насъ въ- проситѣ не се рѣшаватъ безъ раз- искване, че и въ това Велико На- родно Собрание има нѣкаква опси- зация.

Много е характерна рѣчката на г. президентъ-министра. Отъ нея много ясно може да сжди човѣкъ до колко ограничени понятия иматъ нашитѣ „либерали“ за либерализма, като учение за политическата сво- бода, за конституционитѣ управле- ния въ Европа и частно за соци- ализма. Ний цѣла бихме я помѣ- стили въ вѣстникътъ си, но съже- ляваме, че за сега нѣмаме на ржка нейния текстъ.

Най-напредъ г. президентъ ми- нистръ досуцъ несправедливо обви- ни г. Цвикю, че е социалистъ, за- щото не иска да се намали числото на представителитѣ. Нима въ това се състои социализма?! Нима ония, а въ това число и г. Стамболовъ, които едно време се борѣха за „святата и непокѣтната Конститу- ция“, бѣха тогава социалисти?! Нима истинскитѣ либерали и ради- кали, въ Англия като Гладстона, въ Белгия като Жансона, въ Гер- мания като Рихтера, въ Франция като Клемансо и др., които се борятъ за разширяването на по- литическитѣ права, нима тѣ сж социалисти?! O sanctas simplicitas!... Или защото у насъ хората още по невѣжество и по насадени въ гла- витѣ имъ отъ нашитѣ противници предразсѣдъци се боятъ отъ соци- ализма, та за това и ний, господа „либерали“ отъ реакционния калѣтъ си служите съ нашето име да пла- шите, когато искате да обогрите най-обикновенитѣ си противници — отъ вашия лагеръ?! Г. Цвикю ни най-малко не може да бжде

социалистъ. Той е типъ на „либе- ралната партия“. Ний нѣмаме нужда отъ такива хора. Нека си го пазятъ за баласть въ такива удобни случаи.

Но най-ясно бѣше заключението на рѣчката на г. министръ-президента. Той каза, че *правителството иска да намали числото на народнитѣ представители съ цѣль да стане пробирание въ народното представи- телство, тѣмъ щото за напредъ да се изхвърлятъ на страна малкитѣ и куци кончета и да се даде пред- лага само на атовитѣ*. Преведени да простъ сиромашки езикъ, тия думи означаватъ това: Ний, „либе- ралитѣ“, които вече забогатихме, искаме да отстранимъ работницитѣ сиромаситѣ (малкитѣ и куци кончета) отъ управлението на държавата и самъ да правимъ законитѣ, да на- лагаме данѣцитѣ, да нареждаме общественитѣ и държавни работи спередъ своитѣ собствени нужди и классови интереси. Петнайсетъ годишното економическо развитие на нашата страна и толкова годиш- ния ни политически онитъ вече ни откриха очити за да видимъ и разберемъ, че нашитѣ интереси като богатини сж противоположни на интереситѣ на сиромаситѣ, които работятъ за насъ като наемни ра- ботници въ нашитѣ фабрики, ра- ботилници, дюкани, въ полетата, нивитѣ, лозята и горитѣ. Ний не можемъ да мѣлимъ брашно заедно съ тѣхъ. Трѣбва да направимъ така, щото ний да не зависимъ отъ тѣхъ въ изборѣтъ си за народни пред- ставители, защото само въ такъвъ случай ний ще можемъ да управ- ляваме страната споредъ интереситѣ си.

Такава е логиката на нашата буржуазия. И отъ своя гледна точ- ка тя е права. Но ний, социалисти- тѣ, въ своята борба не расчитаме, освѣнъ на работното население. Ето защо ний всѣкога сме се старали и ще се стараемъ да развиемъ не- говото классово съзнание, да му обяснимъ неговитѣ политически и общественни права, да го привле- чемъ въ редоветѣ на социалъ-демо- кратическата партия и да го по- ведемъ на борба противъ всичкитѣ съединени партии на нашата бур- жуазна класа.

Нека измѣнението на Конститу- цията извършено днесъ отъ „либе- ралната“ партия стрѣне и пробуди нашето работно население; нека

то му послужи за урокъ какъ да различава своитѣ истински прия- тели и веднажъ за винаги да вземе въ ржѣтъ си своята сждба и подъ знамето на социалъ-демократическа- та партия да се бори противъ всички експлоататори.

Н. Габровски.

Социализма и Свободата.

Една отъ многото клевети, които противникитѣ на социализма снитѣ върху неговитѣ послѣдователи, е и таи за унищожението на личната свобода съ осжществлението на социализма. Тѣ създаватъ въ главитѣ си нѣкаква-си фантастична социалистическа наредба, която се стараятъ да посочатъ предъ обществото като най-капава и непри- способима. Единъ отъ противникитѣ на социализма въ Германия, г. Рихтеръ, излазя предъ обществото съ една книга, въ която представя социализма въ най-карикатурна форма. Той се сили да докаже най-главно това, че социа- лизма убива свободата и инициативата на всѣка отдѣлна личностъ. Той пред- ставлява социалистическата наредба ка- то една казарма, въ която се убиватъ личнитѣ чувства, воля, желания и сво- бода на отдѣлната личностъ, въ която всичко строго и безусловно е подчинено и задушено подъ натиска на строгата и несправедлива дисциплина. Широката свобода на всичко, която днесъ сжще- ствувала при капиталистическата на- редба, ставала била невъзможна при социалистическата.

Нека разгледаме по-отблизко свобода- та, която сжществува днесъ и тази, съ която би се ползувало обществото при друга една наредба. Тогава ний ще видимъ дали е клеветъ или дѣй- ствительность утвърдението, че съ осж- ществлението на социализма се убива личната свобода и самостоятелность.

Въ първоитнитѣ времена, когато начинитѣ на производството сж биле до- суцъ груби и неусѣвършенствуващи, човѣкътъ билъ робъ на природата. Ну- ждата, необходимостта за живѣние сж карали хората да се сдружаватъ въ кланове или родове и всички за- дружно да некаратъ срѣдства за жи- вѣние. Всички сж се сливали въ кланѣтъ и зависели напълно отъ неговата ор- ганизация. Всѣка личностъ била до толкова важна, до колкото била членъ въ кланѣтъ, до колкото можела да бжде полезна; вътъ отъ него тя била непо- трѣбна и трѣбвало да се унищожи. Но

всички членове на кланът били помежду си равноправни и свободни. Никакво подчинение не е съществувало.

Съ въвеждането на частната собственост се почва дѣлението на хората на класове, на богати и сиромаси. Робътъ въ старитѣ времена и крѣпостникътъ въ срѣднитѣ напълно сж зависели отъ свонтѣ господари. Тѣ зависели економически отъ господаритѣ, затова били длъжни въ всичко да имъ се покоряватъ. Робътъ билъ нѣмъ предъ свой господарь, защото той можелъ да го испѣди на улицата и да умрѣ отъ гладъ заедно съ жена си и дѣцата си. При такава една робска организация на трудътъ и дума не можело да става за нѣкаква лична свобода на робътъ.

Трудътъ въ настояще време е приелъ по-друга форма. Работникътъ при днешната капиталистическа наредба не е така обвързанъ отъ свой господарь, както робътъ и крѣпостникътъ. Той може да продава своя трудъ на когото ще и свободно да мѣнява свонтѣ господари безъ всѣкакви ограничения. Но достатъчно е да кажемъ, че той продава своя трудъ, за да разбере дали е той свободенъ изобщо или не.

При днешната организация на производството работниците не могатъ да бждатъ владѣтели на срѣдствата за производство. Малкитѣ и дребни орждия на трудътъ сж замѣнени съ огромнитѣ и скъпи машини, които всѣки не може да владѣе и да бжде производител на собствени богатства. Лишени отъ срѣдства за производство, пронадлнитѣ самостоятелни производители се обръщатъ на пролетарии — наемни работници. Тѣ трѣбва да продаватъ свонтѣ рѣцѣ на капиталиститѣ, за да се снабдятъ съ необходимитѣ нѣща за живѣние.

Но съ каква свобода може да се ползува този, който е принуденъ да продава работната си сила? Работната сила е нѣщо нераздѣлно отъ самия работникъ, отъ цѣлото му сжщество. Той продава тая сила на господаря, но заедно съ нея продава самъ себе си, всичкитѣ си чувства, волята и желанията си. Господаритѣ купува трудътъ на работника за едно опредѣлено време, презъ което той не принадлежи вече на себе си. Неговитѣ постъпки и дѣйствиия не сж слѣдствие отъ собствената му воля и разумъ, а отъ тия на господаря. Работникътъ може да ъде, да почива, да се расхожда тогава, когато му заповѣдатъ. Волята на господаря е законъ, на който той трѣбва безусловно да се подчинява. Освѣтъ това, постоянната грижа за хлѣбътъ, недостатъчнитѣ срѣдства за удовлетво-

рение, страхътъ да не бжде испѣденъ отъ работа на утрѣшния день и лишентъ отъ животъ, всичко това не прави ли човѣка до нѣмай-къдѣ несвободенъ и несамостоятеленъ въ свонтѣ дѣйствиия? Не туря ли неговитѣ постъпки въ зависимость отъ другитѣ, отъ по-силнитѣ, отъ тия, които му даватъ насжщия? Той, който е робъ на нуждата, на гладътъ, той е робъ въ всѣко едно отношение. За него свободата е гола дума. Той е економически поробенъ отъ господаритѣ, вслѣдствие на което е лишентъ и отъ всѣка политическа свобода. Господаритѣ на фабрикитѣ, владѣтелитѣ на богатствата сж владѣтели и на всички учреждения. Полицията, войската, сждилищата, пароднитѣ събрания, всичко е насочено да пази тѣхнитѣ права и интереси. Справедливостта винаги е на тѣхна страна, защото тѣ създаватъ законитѣ, по които се сжди за всичко. Работникитѣ и тѣхнитѣ защитници се поставятъ вънъ отъ законитѣ, кога дойде редъ за тѣхнитѣ права. Тѣ не могатъ свободно да исповѣдватъ и да пропагандиратъ свонтѣ убѣждения. Свободата на словото, на печата, на публичнитѣ събрания се смѣтатъ като най-опасно орждие въ тѣхнитѣ рѣцѣ. Когато тѣ се събератъ на митингъ за нѣкои важни общественни въпроси, или когато мирно манифестиратъ за свонтѣ човѣшки права, цѣковетѣ и пушкитѣ на солдатитѣ сж насочени противъ тѣхъ.

Ето защо всички защитници на сегашната капиталистическа наредба, които се препоръчватъ като най-вѣрни защитници на свободата на цѣлия народъ, не сж нищо друго, освѣтъ маскирани нейни защитници. Подъ булото на народната свобода, тѣ се борятъ и зацѣпаватъ класовата свобода, свободата на капитализма и неговитѣ представители. За свободата на работникътъ, на гладния и измъченъ отъ работа сиромасъ и дума не може да става при днешната капиталистическа наредба. Той е принуденъ да се продава като всѣка стока; неговия хлѣбъ не е сигуренъ, той нѣма никаква гаранция, че утрѣ ще бжде на работа и ще продължава да живѣй. По всички тия изрѣчения, които характеризиратъ материалното положение на работника, съдържатъ ли поне най-малка доза отъ свобода за него?

Свободата, независимостта въ настояще време сж привилегии. Този, който мисли, че сжществувва народна свобода, той жестоко се лъже. Тия велики принципи, за които сж се борили милиони хора, тѣзи двигатели на прогреса и цивилизацията не сж

възможни при такава наредба, каквато е днешната. Личната свобода и независимостъ ще иматъ мѣсто въ обществото само тогава, когато се унищожатъ формата на наемния трудъ, когато бжде премахната експлоатацията и грабението човѣкъ отъ човѣка. Тогава цѣлото общество ще бжде владѣтель на всички срѣдства и притѣжателъ на произведенитѣ богатства. Всѣки ще бжде длъженъ да отдава една частъ отъ своя трудъ на това общество, което ще удовлетворява всички негови нужди. Тукъ вече хората ще бждатъ господари на природата и нейнитѣ сили, тѣ съзнателно ще се съединяватъ помежду си и ще водятъ задруженъ животъ. Разумното имъ съединяване и общо живѣние ни най-малко не ще бжде въ ущербъ на индивидуалнитѣ наклонности и стремления, както въ първобитното общество, гдѣто хората се съединявали несъзнателно и по необходимостъ. Личната свобода и инициатива не само че не ще бждатъ задушени, но, напротивъ, тогава ще се приложатъ напълно въ живота.

Тая идеална наредба, която отъ противнитѣ се представлява въ най-изопачена и карикатурна форма, е социалистическата наредба. Само когато се осжществятъ социализма, тогава човѣкътъ ще почне да се ползува съ пълна и истинска свобода. До осжществението на социализма свободата ще бжде тоже идеалъ.

Но за да стане единъ день сбжданието на този идеалъ, работникитѣ трѣбва да се ползуватъ и отъ малката свобода, която днесъ иматъ. Тѣ, дѣйствително, не сж напълно свободни, но благодарение на прогреса и цивилизацията, човѣкътъ въ настояще време е достигналъ до една по-голяма свобода въ сравнение съ старитѣ и срѣдни вѣкове. Работникътъ днесъ е много по-свободенъ въ гражданско и политическо отношение отъ робътъ и крѣпостникътъ. Но за да може свършенно да се освободи, той трѣбва да се бори противъ сегашната общественна наредба, която е основана на наемния трудъ и експлоатацията.

Ето защо работникитѣ трѣбва да разбератъ, че тѣ сж длъжни да водятъ съзнателна политическа борба, като срѣдство за тѣхното окончателно освобождение. По-скоро тѣ трѣбва да разбератъ това и да преминатъ подъ знамето на социалъ-демократическата партия, която е вѣрна защитница на политическата свобода.

Нека знаятъ работникитѣ, че само когато пазватъ побѣдителни въ политическата борба, тогава ще осжществятъ

социализма и за винаги ще диятъ отъ економическата

ЖЕНАТА и СОЦИАЛИЗМА (Бабел).

АНАЛИТИЧЕСКИ ПРЕВОДЪ
(Продължение).

Ако преминемъ отъ Европа страни на свѣта, то ний ще че населението е по-малко съ земята, която населява. Напримѣръ, споредъ извѣстията, южна Америка би могла да четири пкти по-вече хора отъ ония, които я населяватъ. Въ не говоримъ тукъ за съединените американски държави, нито пъкъ и Азия, които много или мѣстности.

И така ний дохождаме до римо заключение: причината въ венната мизерия не е извѣстията сло на хората, по формата ството и на распределението на Карта. Другъ единъ не отъ по-малки въпросъ е да се знае, дали хората да се размножаватъ до безброй. дали това размножаване е не въ. За да докажатъ, че хората сж пржаватъ извѣстнѣрно, послѣдователно Малуа взематъ за примѣръ ови семейства, или малки племена въ размножаването си. По тѣред нищо положително не доказватъ. Со въ дѣйствителностъ има други и други племена, които сж пѣтъ своето неплодородие.

За очудване е, какъ нѣмъ фамилии бързо изчезаватъ.

Напротивъ, забѣлявано е Карлъ Марксъ и др.] че има отъ население тамъ, гдѣто сж е по-голяма. Впрочемъ въ тои що чудно, защото както казва единичкитѣ удоволствия за бѣдени сж пшението и картофитѣ. Теорията за борбата за сжщество факта, че сжществуватъ зародили отъ колкото нужнитѣ за поддръжане на организма биха могли да се родятъ отъ ни, не е съвсѣмъ приложима въ чеството. Ти би била при таквъ случай когато хората угражияватъ мозъка си, натляхо то животни и се съвокуплява грубо както маймунитѣ.

И хората водятъ борба за пне; въ сегашната общественна мнзинството не може да удо пуждитъ си. Това е вѣрно, но да бжде тѣй винаги. Въ това дарвиниститѣ не сж напровер сж изучили зоологичията и апта, по не и социологичията.

Неоспоримо е, че начинитѣ и хранениято иматъ голямо възху заражданието.

Всички тия факти сж отъ та ма важностъ и когато тѣхното бжде добръ оцѣнено, тогава бждатъ за урегулиране на разми

Работническото движение въ Франция

ОТЪ ВРЕМЕ НА КОМУНАТА.

ОТЪ ЖЮЛЬ ГЕДА.

(Преводъ)

(Продължение).

Таквъ бѣше критически и теоритически походъ на „l'Egalité“. Тон вѣстникъ, за прѣвъ пѣтъ въ Франция, разясни законитѣ на работната заплата и капиталистическото натрупване. Въ сжщото време основателитѣ му основаха фондъ за поддръжане на борящитѣ се работници, а на катогодишнитѣ обѣди (банкети) въ паметъ на 18-й Мартъ — Парижската коммуна като слѣдваха революционнитѣ празници се мжчаха да отбѣлжватъ международната солидарностъ на социалиститѣ отъ всички страни.

Отъ тая именно школа излѣзоха онии делегати, които на Лионския конгресъ се усѣлниха да нападнатъ прехваленитѣ принципи на кооперацията, като заявиха, че вънъ отъ колективното завладѣване на всички сжществующъ капиталъ нѣма

спасение за работникитѣ, защото нѣма друго срѣдство за унищожението системата на наемния трудъ.

По сжщия начинъ, благодарение само на не-поерѣдственното намисане на групата, която се бѣше сформировала около напия вѣстникъ, бѣше свиканъ международния парижски конгресъ, който безъ да се гледа на всички полицейски преслѣдвания, потготви знаменития конгресъ въ Марселия.

Още въ Лионъ се рѣши да се свика, независимо отъ катогодишнитѣ работнически конгресии, международенъ конгресъ по случай всемирното изложение на Марсово поле. Но изпълнението на това рѣшение срѣщна голями затруднения. Първо, революционеритѣ като имаха предъ видъ консервативнитѣ стрѣмление на синдикалитѣ камари, искаха да свикатъ свой особенъ конгресъ. За да се отстран тая първа опасностъ, бѣха нужни цѣлъ редъ събрания, гдѣто редакцията на „l'Egalité“ доказва невъзможността на какъвто и да е конгресъ вънъ отъ сжществующитѣ работнически организации. Втората и много по сериозна опасностъ имаше за несточникъ работническитѣ синдикати, които, слѣдъ като приготвиха всичко нужно, слѣдъ като пратиха покани задъ граница, слѣдъ като остановиха программа на пренията и даже пазначиха денътъ на

отваренито конгресса, изведнажъ когато правителството даде да се разбере, запрѣти, тѣ бѣха рѣшили да се покор оставятъ всичко на страна. Конгресъ стана, ако малцинството въ учредителния не заемаше, пакъ подъ влиянието на мѣстото на болшинството, което си бѣше тавката и не се осмѣлѣваше да парунит сското запрѣщенне.

Това малцинство — буйната группа, както чаме прокурорътъ, който искаше что да се осжди по всичката строгостъ заключаване въ себе си, освѣтъ тримата на „l'Egalité“ преставителитѣ на шестъ (корп. на механицитѣ, на столаритѣ, на жинитѣ, на чапатитѣ, на глючаритѣ, на търговската частъ) и на едно потребително „l'Egalitaire“. Гонено отъ полицията отъ на събраниято въ друга това малцинство се съедини съ седемтѣхъ делегата на а традесъ-юности и съ делегатитѣ отъ Мар 4-й Септември вечерта туку-що се отворе (къмъ който напостѣдкъ се пристѣпиха групи, които се бѣха отдѣлили отъ тѣхъ у групата Proletaire, която едва ш

човешкия род. Освѣтъ това, извѣстно че не всички жени сж еднакво способ- да зачеватъ дѣца.

Грѣбъ тѣй сжио да забѣлѣжимъ, че тоженето на жената въ бѣдѣцето цество ще бѣде съвѣтъ друго. Тя ще да по-скоро да се ползува съ своята бода и независимостъ, отъ колкото да екарва половината или три четвърти отъ вода си въ неприяностъ или да посѣ- ва живота си на създаване на едно го число дѣца „творения на волята жия“.

Вѣрно е, че малко сж ония жени, кои- не искатъ да иматъ дѣца, по болши- зото не искатъ да иматъ много.

ичитѣ тия факти ще послужатъ по-по- за уреждане числото на мажѣтъ безъ бѣдѣтъ принудени послѣдователитѣ на туса да се занимаватъ съ тоя въпросъ.

Въ бѣдѣце това уреждане ще стане зможно, безъ да има нужда да се при- та къмъ вѣдното за здравнето въз- ржане, нито пъкъ къмъ безсрамнитѣ тратителни сѣдства.

Отъ тукъ се вижда, че уреждането размноженето ще става не подъ инитето на гледиия страхъ, но по исп- нията на самитѣ заинтересувани.

Карл Марксъ право казва въ свои апиталъ, че всички економически пе- и хорѣ има свой законъ за народонасе- безито.

е не въ социалистическата паредба, хората нѣ с прѣвъ пѣтъ истински ще стапатъ бѣдовни, ще иматъ всичкитѣ необходими итѣрнии за своето естествено развитие и емена рѣкождатъ това развитие съзнателно ю тиредъ естествениитѣ закони.

казватъ Социализма е приложената наука съ други по знание и съзнание на цѣлата об- сж пѣтъ на човѣшката дѣятелностъ.

(Смѣда).

МАЛКА КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ.

гара-Загора. Д. Благоуевъ. — Статията ти „Да знемъ въ програмата имъ“, които си испра- то сж на 3-ий Априлий получихме еднакъ днесъ. въ тоямото распечатано и пакъ изпѣляно. — казва льа е днешната неприяосновеностъ на коррес- пенцията!

ошия. С. Р. — Писмото заедно съ 30-а, което притѣлѣ преди четири мѣсеца се получи еднѣмъ днесъ. Искаме да дѣдемъ пощ. управление — сѣдѣ, но не сж ни испратили още распе- чатанѣ!

Ст-Загора. Д. Брагъ. — Стихотворението ви за 1-ий Май, което сте прѣтили на 3-ий Априлий, отъ получихме вчера (14-ий Май)!

ловдивъ. Берберовъ. — Броеветѣ ви се ис- пѣтъ редовно. Питатѣ въ пощата.

Иончепелие. Хр. Николовъ. — Получихме мате- рѣта. Броеветѣ ви сж испратени на време.

Хасково. — Извѣстному. Дониската за пра- ванитето на 1-ий Май получихме. Продѣжа- ли ли още гоненията? Защо не се оплачете въ нистерството?

СОЦИАЛЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ.

ВЪ ВЪЛГАРИЯ

ТЪРНОВО.

Днесъ, 15 Априлий 1893 год., Търнов- ѣта дружина отъ Вѣлгарската Социалъ- бхотократическа Партия разисква въ събра- ва тѣ си предложението на Главния Сѣвътъ оосително испрацаннето делегатъ отъ

партията на предстоицния международенъ социалистически конгресъ и върху въпро- ситѣ, които конгресътъ ще разисква, и изе слѣдуюцитѣ рѣшения:

1. Относително въпросътъ за испраца- ние представителъ отъ страна на Вѣлгар- ската социалъ-демократическа партия на международния работнически-социалисти- чески конгресъ въ Цюрихъ, дружината като изе предъ видъ:

а) че това има грамадно въспитателно значение за насъ, вѣлгарскитѣ социалъ- демократи: че по такъвъ начинъ ний по- отблизко се запознаваме съ състоянието на движенитето и съ сѣдствата за пропаганда и борба въ разнитѣ страни изъ Европа и Америка и

б) че съ испрацаннето делегатъ въ Цю- рихъ Вѣлгарската Социалъ-демократическа партия влиза въ съюзъ съ международната социална демократия, че напѣтъ работни- ци се обивватъ солидарни съ работницѣтъ отъ цѣлия свѣтъ и рѣка за рѣка съ тѣхъ се борятъ за своето освобождение, — рѣши да се испрати делегатъ отъ Вѣл- гарската социалъ-демократическа партия и избра за такъвъ другарѣтъ Никола Хр. Габровски отъ г. Търново.

Слѣдъ това се разисква върху въпроси- тѣ, поставени на днешенъ редъ на кон- греса.

II. По първия въпросъ, т. е. по въпроса какви мѣрки трѣбва да взематъ разнитѣ социалъ-демократически партии за между- народното прилагане на осмо-часовия работенъ день, дружината като изе предъ видъ:

а) че при сегашното състояние на на- шата фабрична промишленостъ, при дне- шнитѣ развити сѣдства на производството може да се намали работния день на 8 часа, безъ ни най-малко да се накрѣнитъ интереситѣ на производството (по не, раз- бира се, и джебоветѣ на капиталистѣтъ);

б) че сегашното неопредѣлено и безкон- тролно истезанне на работницѣтъ съ по 14-16 и по-вече часовъ трудъ убива ра- ботницѣтъ въ умствено и физическо отно- шение и е причина на тѣхната индифе- рентностъ и безувственностъ;

в) че при осемчасовия работенъ день положението на работницѣтъ става по-до- бро: работницѣтъ иматъ доста свободно време за занимани, събрания, разисква- ния и да участвуватъ въ политическата борба, предъ видъ на всичко това дружината рѣши: а) да се иска намаливането на работния день по фабричната на 8 часа и по работилицитѣ на 10 и б) да си служи за достиганнето на тази цѣлъ чрезъ съ- брания, петиции, манифестации и др. та- кива сѣдства, освѣтени отъ основния ни законъ — Конституцията.

III. По въпроса за тактиката на социалъ- демократитѣ относительно правото и непо- сѣдствено участие на народа въ законо- дателството [чрезъ парламентаризма или чрезъ държавния социализмъ] дружината като изе предъ видъ:

а) че само при прямото и непосредствен- но участие на народа въ правението на законитѣ и въобще въ цѣлия общественъ и политически животъ на страната, сво- бодата му и правдитѣтъ му сж гаранти- рани; че по такъвъ начинъ се туря край на разнитѣ политически парламентарства и пародѣтъ самъ си дава смѣтка за всички дѣла;

б) че държавния социализмъ, олицитво- ренъ въ лицето на бившия Герм. Канцлеръ Бисмаркъ, служи въ рѣцѣтъ на буржуаз- нитѣ правители като сѣдство за залъгва- ние, замазване очитѣ на работницѣтъ, като ги отбива отъ правия пѣтъ на борбата за тѣхното освобождение и

в) че работницѣтъ маси у насъ трѣбва най-широко да се ползуватъ отъ предви- денитѣ въ основния ни законъ правдини за защита на своитѣ классови интереси и стремления, които [правдини], впрочемъ, се много накрѣняватъ отъ сегашнитѣ ре- акционни измѣнения на Конституцията, — като изе предъ видъ всичко това, дру- жината рѣши, щото напѣтъ работници подъ знамето на социалъ-демократическата партия да искатъ най-широка свобода на изборитѣ и съзнателно да уиражияватъ избиратилното си право, като избиратъ свои хора, които иматъ при-сърдце тѣх- нитѣ интереси и стремления.

IV. По третия въпросъ отъ дневния редъ, т. е. по въпросътъ за междунаро- днитѣ права и длѣжности: а) въ случай на важни съблѣсквания между трудѣтъ и ка- питала и б) въ случай обиваванне на война за по-скоропното ѣ сипране, дружината не разисква и не изе никакво рѣшениѣ. Дружината предостави на делегата да се присѣдини или не къмъ рѣшението на Конгреса по този въпросъ.

V. Относително послѣдния въпросъ — международна организация: а) създаване на национални работнически секретарства и б) основаване на международно бюро за сношаванне, като изе предъ видъ:

а) че по такъвъ начинъ, т. е. чрезъ между- народно групирание на пролетариата дви- жението се усиля, се систематизира и се заикчаватъ международнитѣ свръзки и

б) че така силосенъ международния про- летариатъ въ особено важни моменти може да предприеме най-рѣшителни мѣрки за успѣхѣтъ на освободителното дѣло — дружината рѣши, щото делегата да насто- ява предъ конгреса за разрѣшението на тоя въпросъ въ утвърдителна смисль.

Събраниято слѣдъ тѣзи разисквания се закри като остави за едно отъ идущитѣ събрания да се говори върху съставяннето на рапорта, който делегата ще представи на конгреса.

Секретаръ на Търновската социал-демокр. дружина: Стеф. Димитровъ, словослагателъ

СОФИЯ.

На 1-ий Май в. Свобода поздрави чита- телитѣ си съ новината, че въ столицата били се държали тайни събрания отъ хо- ра, имали за цѣлъ распространението на социализма“ и че „всѣдствие на това нѣкои наивни работници и надничари би- ли напѣстнали работата“. По това не е всичко: „други работници, по-практични, се въсползували отъ слабостта на своитѣ другари и побързали да имъ заематъ мѣ- стата. И тѣй първитѣ сега *младуватъ*, а вторитѣ се смѣятъ на тѣхната глупостъ“.

Въ тая новина истината е тѣй премѣ- сена съ лѣжата, че е невъзможно, за читателя да си състави едно горѣ-долу опредѣлено понятие за сжщността на работата.

Ето защо ний не считаме за излишни долнитѣ редове.

Преди нѣколко дни [почти преди двѣ

седмичи] работницѣтъ, калфи и чираци, при единъ отъ туканитѣ майстори, на брой 15 души напѣцатъ работата на свои май- сторѣ, напѣянитѣ грева, ако искаме да се изризимъ на языка на западноевропей- цитѣ.

Защо?

„Всѣдствие на тайнитѣ събрания на хора, които пматъ за цѣлъ распростране- нието на социализма“ — ни казва в. Сво- бода, по работата не е тѣй. Работницѣтъ сж напѣстнали работата, *защото господи- рѣтъ имъ не имъ плащатъ редовно*. И тѣй работницѣтъ постѣили тѣй, напѣрили грева, защото интересѣтъ имъ изисквалъ тоя. Но гдѣ тогава в. Свобода намира „слабоумие“? Нима да зацѣпаванитѣ ин- тереситѣ си и да се боринтъ за тѣхъ ще рѣче да бѣдешъ „слабоуменъ“? Но защо ако на социалистѣтъ, които каратъ ра- ботницѣтъ да зацѣпаватъ правата си казватъ, че развративатъ работницѣтъ — да не кажатъ на работницѣтъ, които за- цѣпаватъ интереситѣ си, че сж „слабо- умни“? — Това иде на смѣтката на гос- подаритѣ и тѣхнитѣ покровители.

Работници, вѣтъ всѣкога, когато се рѣ- шите да зацѣпавате интереситѣ си, ще ви наричатъ „слабоумни“! Ето богатата [къмъ които трѣбва да се присѣдинитѣ и по-долу казанитѣ], които ви можете да очаквате отъ своитѣ господари!

Слѣдъ извѣстни усилия отъ страна на майсторѣтъ, въ които и полицията, като „защитница на правата на човѣка и гра- жданина“, взела почетно участие, работ- нитѣтъ получили заплатата си.

По работата не се свършва съ това. Предъ работницѣтъ неспѣва въ пѣлния си релѣфъ необходимостта отъ „организи- рането на работницѣтъ“ въ една незави- сима отъ господаритѣ организация, у тѣхъ се явява мисльта за образуване на едно взаимно-спомогателно дружество съ касса за въ случай на грева.

А какво прави господарѣтъ?

Той долага, както казахъ вече, на по- лицейската префектура за непокорството на своитѣ работници-социалисти, които искатъ да правятъ дружества. Въ единъ прекрасенъ день [2 Май] единъ отъ тѣхъ, най-развития се изгубва; арестуватъ го. Сжщната участъ постига и още нѣкои дру- ги негови другари. Сега всички сж на свобода.

Между другитѣ въпроси, които полицей- скитѣ агенти задаватъ на арестуванитѣ работници е и въпросътъ:

— „Получавате ли в. „Работникъ“?“

— Да.

— Защо го получавате?

— 1-во защото е ефтинъ и 2-ро *защото нийне ползватъ за мене нѣща, близко сто- ящи до моитѣ интереси*.“

Нека напѣтъ работници взематъ при- мѣръ отъ такива свои другари.

Трѣбва да забѣлѣжимъ още и това, че при изгубиването на първия отъ казанитѣ работници бѣше пустината мѣлва, че той е интерниранъ. Очевидна е цѣльта на тая лѣжа.

Най-сетѣтъ дружеството е основано и брой вече 15 члена.

Отъ казаното се вижда, че тукъ пѣматъ прѣстъ „хора, които иматъ за цѣлъ рас- пространението на социализмъ“. Най- многото, което може да имъ се отдаде, то е влиинето чрезъ вѣстникъ „Работникъ“

се формулира), въ улицата Entrepreneurs, по- цията се нахвърля на делегатитѣ и нѣколко отъ еповетѣ на въпросното малциество бѣха аресту- ни. Гедъ, Масаръ и Шабри бѣха затворени въ мницата Мазасъ, гдѣто и пресѣдѣха около единъ зсецъ. Правирелството почна противъ тѣхъ голѣмъ юцесъ, въ който бѣха намѣстени 39 души. Но бѣдата се пакъ остана на страна на коллекти- ститѣ, макаръ тѣ да бѣха наказани съ тъмниченъ творъ и шрафове. Нѣколко синдикални камари и зколко дружинки за самообразование се признаха привърженици на революционния социализмъ редъ сѣдѣтъ на исправителната полиция.

„Ний искаме, — казваха подсеждимитѣ въ сво- га колективна защита третъ революция, която би пѣлпила революцията въ 1848 и 1789 г. и която свѣтъ равенство предъ закона и избирателната, рна, би дала на всичкитѣ еднакви сѣдства за азвитие и дѣятелностъ. Ний искаме да туримъ рай на *правото на пѣвородство*, което има ривелпгирований классъ, като дадемъ на всички зможностъ да се ползуватъ еднакво отъ послѣд- вото на човѣшкеството възвѣрнато на човѣшкество- о..... Ний искаме, щото капитала да престане да

бѣде частна собственостъ, да бѣде отдаденъ изцѣло и за всѣкога на трудящитѣ се“.

Тоя процесъ-монстръ (чудесенъ) намѣри силенъ откликъ между всичкитѣ французски работници. Нашата защитителна речъ, гздадена въ отдѣлна брошура подъ заглавие: „*Коллективизмъ предъ 10-та камара на исправителната полиция*“, бѣше раз- продадена въ нѣколко хиляди екземплири и въ сжщото време паложения на насъ шрафъ — 4,000 лева бѣше исплатенъ въ растояние на нѣколко седмичи отъ доброволнитѣ пожертвования на работ- нитѣтъ. Даже газетата Proletaire почувствува по- бѣдата врѣхъ себе си и сѣтѣнитѣ отъ тая побѣда на идентѣ на коллективизма. Макаръ тѣ да бѣше заявила въ програмната си статия отъ 23 Ноемвр. 1878 г., че не иска да бѣде „исключителенъ органъ на което и да е социалистическо учение“, тѣй като споредъ нея, ни едно отъ тия учения не казва цѣлата истина при разрѣшението на соци- алнитѣ въпроси“, та все трѣбваше да трѣгне по утъпканий отъ Egalité пѣтъ. Сътрудницѣтъ на тая послѣдняя газета, задушена (съсипана) отъ „закон- нитѣ“ прислѣдвания, отпраиха отъ Пелажската тѣмница първото си възвание „къмъ работницѣтъ (пролетариатѣтъ), селенитѣ собственници и дребинитѣ

занаятчици и търговци“ въ което тѣ ги приканяха да се съеенитѣ и поддържатъ слѣдуюцитѣ двѣ искания:

„1-во. Всички разпоски по издържаннето, въспитанието и образованието — общо и профес- онално — на всички дѣца безъ неключенне, на смѣтка на обществото“

2-ро. Земята и другитѣ сѣчива на трудѣтъ т. е. всенкий капиталъ, както движимий, така и недви- жимий, трѣбва да се новърне на обществото и да си остане въ неговитѣ рѣцѣ, като недѣлима и не- отчуждаема собственостъ“.

Съзувствени заявления полѣтѣха отъ всѣкъдѣ; отъ Сеттъ, Безье, Гренобль, Люважъ, Марселия, Ор- леанъ, Перпеняана, Пюто и т. н.

Ний съ увѣренностъ очакваме национални конгресъ въ Марселия. Нѣмаме никакво съмѣние, че, благодарение на сталалата въ умовѣтъ промѣна, тѣй както предаказване Egalité още презъ Февру- арий 1878 г., „ще законоае за винаги коопертив- нитѣ идеи“ и че французскитѣ пролетариатъ ще трѣгне бърже по нѣята на комунизма, изъ който стана толкова години вървитъ работническитѣ кла- ссове въ Германия и Съединенитѣ щати.

(Смѣда).

Търново, Кооперативна печатница